

Uitvoeringsprogramma VTH 2026

Thema Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Samenvatting

Het Uitvoeringsprogramma VTH 2026 beschrijft hoe provincie Drenthe haar wettelijke taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving uitvoert. De basis ligt in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit, aangevuld met provinciale beleidsdoelen. Het programma vormt onderdeel van de jaarlijkse beleidscyclus, inclusief evaluatie via het VTH-jaarverslag.

De stikstofproblematiek en de beperkingen rond Natura 2000 blijven de vergunningverlening vrijwel tot stilstand brengen. Het additionaliteitsvereiste maakt nieuwe besluiten ingewikkeld, terwijl PAS-melders nog steeds wachten op landelijke duidelijkheid. Er worden wel vergunning ingetrokken van ondernemers die deelnemen aan de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en de LBV-plusregeling.

In 2025 is de capaciteit bij soortenbescherming en grondwateronttrekking weer opgebouwd en zijn achterstanden in de werkvoorraad grotendeels weggewerkt. Er komen echter nog veel vergunningaanvragen binnen. Hierdoor blijven er nog kleine achterstanden in de werkvoorraad. Die werken we in 2026 zo goed als mogelijk weg.

Er zijn ook nieuwe ontwikkelingen die op ons af komen. In 2026 wordt gewerkt aan een vernieuwde risicoanalyse die de prioriteiten voor de komende jaren moet bepalen. Die herijking moet zorgen voor een beter gericht en effectiever toezicht. Daarnaast vraagt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen om extra aandacht en toezicht. Binnen soortenbescherming en faunabeheer is sprake van een toename van aanvragen. Nieuwe methodieken, zoals de Soortenmanagementplannen (SMP's), bieden kansen, maar brengen ook uitdagingen met zich mee, onder meer door de invoering van de eDNA-regeling.

Op het terrein van water en bodem ligt de focus op grote grondwateronttrekkingen en het toezicht op beschermingsgebieden. Nieuwe regels voor zwembaden vereisen bovendien een aanpassing in de toezichtpraktijk.

Bij de overige taken van het thema VTH is sprake van uitbreiding van zandwinningen, een herziening van het toezicht bij houtopstanden en een actualisatie van het luchtvaartbeleid. Tot slot krijgt samenwerking tussen VTH met andere thema's een steeds belangrijkere rol. Er wordt nauwer afgestemd met programma's als Netcongestie Drenthe en Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe, met nadruk op integrale sturing.

1 Inleiding

Hierbij treft u het Uitvoeringsprogramma VTH 2026 aan. In dit programma zetten wij uiteen hoe wij onze taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) het komende jaar gaan uitvoeren, en welke significante ontwikkelingen wij in 2026 verwachten. Deze informatie is per beleidsonderdeel uitgewerkt in dit programma.

1.1 Doel en reikwijdte

De provincie Drenthe voert haar taken op het gebied van VTH uit op basis van de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit. Volgens artikel 13.8 van het Omgevingsbesluit moet ieder jaar een uitvoeringsplan worden opgesteld. In dit plan staat welke werkzaamheden we het komende jaar uitvoeren en hoe die bijdragen aan onze beleidsdoelen en prioriteiten.

De basis van dit programma bestaat uit de wettelijke VTH-taken waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Daarnaast voeren we ook aanvullende taken uit die voortkomen uit provinciale projecten en programma's. Met dit programma geven wij richting aan de uitvoering, waarbij wij inzetten op vertrouwen, naleving en een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Het team VTH voldoet aan deze eisen. Dat zegt iets over de kwaliteit van het team, maar het garandeert niet dat er altijd genoeg capaciteit is om alle taken uit te voeren.

Inbedding in de Planning & Control-cyclus

Het uitvoeringsprogramma is onderdeel van de provinciale P&C-cyclus en ondersteunt programmatisch werken. De cyclus verloopt als volgt:

1. Vaststelling van het uitvoeringsprogramma door Gedeputeerde Staten (GS);
2. Toezending aan Provinciale Staten (PS) ter informatie;
3. Halfjaarlijkse rapportage aan de vakgedeputeerden (POHO);
4. Vaststelling van het jaarverslag door GS;
5. Toezending van het jaarverslag aan PS.

1.3 Ambitie

Onze ambitie is duidelijk:

"Wij beschermen de Drentse natuur door zorgvuldige vergunningverlening, effectief toezicht en consequente handhaving. Wij werken transparant, professioneel en samen met onze partners. Zo borgen wij natuurbelangen en bieden ruimte aan maatschappelijke ontwikkeling."

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de belangrijkste beleidskaders voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. In de hoofdstukken 3 tot en met 5 gaan we in op de inhoudelijke opgaven en ontwikkelingen binnen het thema VTH en wat nodig is om onze doelen te bereiken.

1.2 Beleidscyclus

Wettelijke basis en uitvoering

De provincie bepaalt elk jaar hoe zij de VTH-taken uitvoert en welke prioriteiten gelden. Deze keuzes zijn vastgelegd in dit uitvoeringsprogramma. Het programma bevat:

- een overzicht van de wettelijke taken;
- de bijdrage van die taken aan beleidsdoelen;
- de belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten voor 2026;
- de afspraken die nodig zijn om de doelen te halen.
- de uitvoering wordt jaarlijks geëvalueerd en verantwoord in het VTH-jaarverslag.

Kwaliteitsborging

Bij de uitvoering van de VTH-taken moet de provincie voldoen aan de kwaliteitscriteria in hoofdstuk 14 van de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe. Deze criteria zijn landelijk vastgesteld en gaan onder meer over:

- duidelijke taakverdeling;
- opleidingsniveau van medewerkers;
- minimale personele bezetting per taak.

2 Uitvoeringskaders

2.1 Coalitieakkoord

In het *Coalitieakkoord 2023-2027 – Samen bouwen we Drenthe* staat welke thema's en onderwerpen bestuurlijke prioriteit krijgen. De provincie richt zich op opgaven zoals landbouw & natuur, water en ontgrondingen. Deze raken direct aan VTH. Daarnaast zijn er verschillende thema's die geen directe koppeling hebben met VTH, maar waar afstemming en samenwerking met VTH op deelonderwerpen wel nodig of wenselijk is.

2.2 Voorjaarsnota

In de Voorjaarsnota worden tussentijds prioriteiten bijgesteld, bijvoorbeeld door nieuwe juridische of financiële ontwikkelingen. De Voorjaarsnota benoemt onderwerpen waarmee de thema's aan de slag gaan. Veel van deze onderwerpen hebben raakvlakken met VTH-taken, zoals vergunningverlening, toezicht of advies.

2.3 Begroting

De prioriteiten uit het Coalitieakkoord en de Voorjaarsnota zijn vertaald naar de Begroting. Daarin staan de beleidsdoelen per domein. Voor het thema VTH gaat het om de volgende doelen:

- 2.02 Zorgvuldig omgaan met water
- 2.03 Natuur
- 3.02 Behoud en verbetering van de milieu- en leefomgevingskwaliteit tot tenminste het niveau van de wettelijke milieueisen

- 3.03 De bodem en ondergrond worden zo beheerd en benut dat deze ook voor volgende generaties hun culturele, ecologische en economische kracht behouden
- 5.07 Instandhouding en beheren van onze fysieke infrastructuur

Hoewel dit de kerntaken van VTH zijn, zijn er veel andere opgaven waar het thema VTH niet direct verantwoordelijk voor is, maar wel advies of ondersteuning biedt. Dat kan gaan om vergunningverlening, toezicht of het meedenken over juridische kaders.

2.4 Beleidskaders “Goed Geregeld”

De uitvoering van het VTH-beleid is gebaseerd op drie documenten:

- 1. **Goed Geregeld! 1** – Algemeen beleidskader: hoofdlijnen van beleid en kwaliteitscriteria.
 - 2. **Goed Geregeld! 2** – Uitvoeringskader: afspraken en werkwijzen voor de dagelijkse uitvoering.
 - 3. **Goed Geregeld! 3** – Programmatische uitwerking: richt zich op samenwerking, risicoanalyses, prioritering en integrale sturing.
- Samen vormen deze documenten het fundament van dit uitvoeringsprogramma.

In 2026 herzien wij deze beleidskaders om ze beter te laten aansluiten op nieuwe ontwikkelingen en de Omgevingswet.

3 Vergunning, Toezicht en Handhaving

3.1 Wettelijke taken

Ons team VTH voert taken uit die horen bij de Omgevingswet en andere wetten. Deze taken gaan over:

- Natura 2000-activiteiten
- Flora- en fauna-activiteiten (bescherming van planten en dieren)
- Kappen en beheren van bomen en bos
- Ontgrondingsactiviteiten (het afgraven van grond of zand)
- Wateronttrekkingsactiviteiten (het onttrekken van grondwater)
- Het aanbieden van zwem- en recreatiemogelijkheden
- Taken op basis van de Wet luchtvaart
- De Omgevingsverordening Drenthe (POV), met o.a.
 - Grondwaterbescherming
 - Stiltegebieden
 - Vaarverbod Drentsche Aa
 - Handelingen in bodem- en watersystemen
 - Toezicht op ligplaatsen

3.2 Kwaliteitscriteria

Volgens artikel 14.4 van de Omgevingsverordening Drenthe moeten Gedeputeerde Staten de kwaliteit van de VTH-taken toetsen. Dat gebeurt op basis van landelijke kwaliteitscriteria.

Deze criteria gaan over:

- de kwaliteit van onze dienstverlening,
 - de uitvoering van producten en diensten, en de financiën.
- De criteria zijn samen met andere overheden ontwikkeld. Ze beoordelen of onze organisatie deskundig en goed bereikbaar is voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Wij voldoen aan deze kwaliteitscriteria. Let op: dit zegt niets over of we genoeg mensen en middelen hebben om alle werkzaamheden in 2026 uit te voeren.

3.3 Vergunningverlening

Door juridische beperkingen komen er minder nieuwe aanvragen binnen. Tegelijk zorgen diezelfde beperkingen ervoor dat minder vergunningen kunnen worden verleend. Daardoor blijft de werkvoorraad ongeveer gelijk. Wanneer vergunningverlening wel mogelijk is, kost de behandeling meer tijd. Dit komt door steeds complexer wordende juridische regels en nieuwe uitspraken van rechters. Ook het vooroverleg met aanvragers neemt veel tijd in beslag, terwijl dit niet altijd tot een officiële aanvraag

leidt. Sinds de invoering van de Omgevingswet komt dit vooroverleg vaker voor, wat ook de bedoeling van de wetgever was.

Vergunningen voor stikstof

Sinds het stoppen van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is het verlenen van vergunningen met stikstofeffecten erg lastig geworden. Extern salderen, emissiearme stallen en intern salderen zijn (bijna) niet meer mogelijk. Daarnaast zorgt de maatschappelijke en politieke aandacht voor stikstof voor extra vragen en werk. Deze werkzaamheden vallen niet altijd onder onze wettelijke taken en zijn daarom niet opgenomen in de standaard planning. Dit kan ertoe leiden dat aanvragen niet of niet op tijd kunnen worden afgehandeld. De belangrijkste oorzaak daarvan is niet een tekort aan capaciteit, maar de strenge en vaak veranderende juridische regels.

Pilot ecologische passende beoordeling

De provincie Drenthe is in januari 2024 gestart met een pilot Ecologisch passende beoordeling, als antwoord op de beperkte mogelijkheden om natuurvergunningen te verlenen bij stikstofdepositie. Een ecologisch passende beoordeling is een uitgebreid ecologisch onderzoek waarin wordt beoordeeld of een project – ondanks een (beperkte) toename van stikstof – geen significante negatieve effecten heeft op Natura 2000-gebieden. Alleen als dat overtuigend kan worden aangetoond, kan een natuurvergunning worden verleend. De pilot wordt voor vijf projecten ingezet. Deze pilot vraagt in 2026 meer inzet van het team VTH, o.a. vanwege de complexiteit, begeleiding van de aanvraag en de beoordeling van de omvangrijke ecologische passende beoordelingen.

Achterstanden vergunningaanvragen

In 2025 hadden we achterstanden bij vergunningen voor soortenbescherming en grondwateronttrekkingen. Dit kwam door te weinig capaciteit en meer aanvragen dan verwacht. In 2025 is de capaciteit weer opgebouwd en zijn veel van de achterstanden in de werkvoorraad weggewerkt.

Desondanks zullen we ook in 2026 nog een kleine achterstand hebben. We proberen die zo goed mogelijk weg te werken met de mensen die we hebben. Zo nodig huren we tijdelijk extra personeel in.

4 Bescherming van Natura 2000-gebieden

3.4 Toezicht

Toezicht en handhaving vinden plaats op basis van verleende vergunningen, meldingen en illegale activiteiten. Illegale activiteiten zijn moeilijk te sturen; we ontdekken ze vaak door meldingen of controles in het veld.

Strafrechtelijk toezicht

De provincie werkt samen met natuurbeheerders aan toezicht en handhaving in natuurgebieden. Elk jaar maken we samen een toezichtskalender en voeren we gezamenlijke acties uit. We werken ook met andere organisaties, zoals de politie, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Stichting Het Drentse Landschap. De provincie heeft een regierol bij deze samenwerking. In 2026 versterken we deze samenwerking verder. Daarvoor is afgelopen jaar een extra boa (buitengewoon opsporingsambtenaar) aangenomen. Deze boa houdt toezicht in natuurgebieden van de natuurbeheerders, omdat de druk op het buitengebied toeneemt. In oktober 2025 heeft de Minister van Justitie en Veiligheid een brief naar de Tweede Kamer gestuurd met een nieuwe visie op de boa-functie en het landelijk boa-stelsel. Een van de veranderingen is dat de werkgever meer dan nu mede-eigenaar wordt van de kwaliteit en rechtmatigheid van het werk.

Toezihtplannen en risico-inventarisatie

In 2026 voert een extern bureau een risico-inventarisatie uit voor toezicht. Hierbij bekijken we per thema welke risico's er zijn, bijvoorbeeld per gebied of activiteit. De resultaten gebruiken we om nieuwe toezichtplannen te maken en prioriteiten te stellen.

Toeziht stikstof

Binnen het IPO (Interprovinciaal Overleg) werken provincies aan een gezamenlijke aanpak voor toezicht op stikstof. Het doel is om meer samenhang en regie te krijgen. Eind 2024 is besloten om gezamenlijk intrekkingsbeleid te ontwikkelen. Dit beleid helpt om beter te sturen op het gebruik van stikstofruimte. Het geeft de mogelijkheid om ongebruikte vergunningruimte in te trekken, zodat deze niet alsnog tot extra uitstoot leidt. Het beleid richt zich niet op actief gebruikte vergunningen. Dit proces loopt door in 2026.

Daarnaast wordt in 2026 vanuit de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) data voor stikstofdoel-

einden beschikbaar gesteld. Hiermee worden de gegevens beschikbaar gemaakt voor de gebiedsprocessen en het plannen en stellen van prioriteiten in de uitvoering van het toezicht.

3.5 Invloed van actuele ontwikkelingen

Onze omgeving verandert voortdurend. Er komen regelmatig nieuwe onderwerpen op ons af. Inwoners, bedrijven en organisaties stellen vragen of doen verzoeken waar we snel op moeten reageren. Ook vanuit de politiek komen vaak vragen die om een zorgvuldige en snelle afhandeling vragen. Deze werkzaamheden zijn meestal niet vooraf te plannen, maar kosten wel tijd en capaciteit binnen het team.

Daarnaast vragen veranderingen in wet- en regelgeving en nieuw beleid extra aandacht. We moeten deze ontwikkelingen goed begrijpen, vertalen naar onze dagelijkse praktijk en daar intern over afstemmen. Dit werk kost tijd, maar is wel essentieel om het VTH-beleid actueel, zorgvuldig en transparant uit te voeren.

3.6 Werken met de Omgevingswet

We werken nu twee jaar met de Omgevingswet. Dit vraagt om een andere manier van denken en werken, maar levert geen grote problemen op.

Aanvragen komen binnen via het Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO) en worden voortvarend behandeld. Samen met de Drentse gemeenten gebruiken we de samenwerkingsfunctionaliteit vanuit ons eigen systeem voor adviezen en instemmingen.

In 2026 willen we dit digitale samenwerken verder verbeteren. Ook willen we aanvragers stimuleren om vooroverleggen en samenwerkingsverzoeken via het DSO aan te vragen, net als formele aanvragen en meldingen.

4.1 Stikstof

Het aanvragen van vergunningen voor activiteiten waarbij stikstof vrijkomt blijft ingewikkeld. Vooral het onderdeel 'additionaliteit' zorgt voor problemen. Een vergunning kan alleen worden gegeven als er een goedgekeurd plan is dat echt bijdraagt aan minder stikstof. Zo'n plan is er nu nog niet. Daarom kan er op dit moment niet intern of extern worden gesaldeerd. De meeste aanvragen kunnen hierdoor niet worden goedgekeurd. Alleen aanvragen waarbij geen saldering nodig is – zoals nieuwe of stikstofneutrale situaties – worden nog bekeken. Aanvullend hierop loopt nu een proef met een ecologische passende beoordeling om in bepaalde gevallen ook bij een kleine depositie een vergunning te kunnen afgeven.

De regels rond stikstof veranderen vaak. Daardoor moeten we onze werkwijze telkens aanpassen. Dit zorgt voor onduidelijkheid bij aanvragers en bij de provincie. Ook wordt innovatie moeilijker, bijvoorbeeld door onzekerheid over nieuwe stalsystemen. Door deze problemen duurt de afhandeling van aanvragen langer, en moet vaak extra informatie worden opgevraagd. Dat zorgt voor vertraging voor aanvragers. Daarnaast wordt vaker bezwaar gemaakt tegen besluiten.

Wat betekent dit voor 2026?

Ook in 2026 blijft het moeilijk om aanvragen in behandeling te nemen. Samen met het Rijk en andere provincies (via het IPO) zoeken we naar oplossingen. Denk aan een ondergrens in AERIUS-berekeningen of aanpassing van het vergunningstelsel. Deze oplossingen vragen tijd, dus snelle verbetering is niet te verwachten. Ondertussen werkt Drenthe verder aan het programma Toekomstgericht Landelijk Gebied, dat maatregelen voor stikstofreductie moet vastleggen. Als de vergunningverlening weer op gang komt, is eventueel inhuur van extra personeel en extra middelen nodig.

4.2 PAS-melders

In 2025 is het meeste werk aan de PAS-meldingen afgerond. Bijna alle meldingen zijn gecontroleerd op de basisvoorwaarden. Alleen de verificatie van één technisch complex industrieel dossier loopt nog. Tot op heden zijn ruim 90 melders positief geverifieerd.

De volgende stap, waarin wordt bekeken hoeveel stikstofruimte nodig is, ligt tijdelijk stil. Dit komt door onduidelijkheid over technieken die stikstof verminderen, de

regels voor salderen en vooral het vereiste van additionaliteit. De uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: RvS) van december 2024 hebben deze onzekerheid versterkt. Wanneer dit proces weer verdergaat, is nog niet bekend.

Er zijn landelijke budgetten beschikbaar via rijksmiddelen, maar specifieke subsidies voor PAS-melders konden nog niet worden opengesteld. Wel mag een deel van het geld via een andere regeling worden gebruikt.

Wat betekent dit voor 2026?

Het legalisatieprogramma voor PAS-melders is verlengd met drie jaar, tot eind 2028. Dat geeft meer tijd, maar geen garantie dat alle melders gelegaliseerd worden. De belangrijkste problemen blijven bestaan: onduidelijkheid over technieken, het salderen en het additionaliteitsvereiste. Het Rijk wil de aanpak aanpassen, zodat ook andere oplossingen mogelijk zijn, zoals bedrijfsverplaatsing of nieuwe technieken. Zolang er geen duidelijkheid is, blijft legalisatie lastig.

4.3 Landelijke beëindigingsregelingen (Lbv en Lbv-plus)

De provincie helpt bij de uitvoering van de landelijke regelingen om veehouderijen te beëindigen. Onze taak is het intrekken van vergunningen van bedrijven die meedoen. Soms wordt een vergunning gedeeltelijk ingetrokken, bijvoorbeeld als het bedrijf op kleinere schaal doorgaat (maximaal 15% van de oorspronkelijke capaciteit). Hiervoor zijn landelijke richtlijnen opgesteld. De eerste aanvragen zijn in behandeling.

Wat betekent dit voor 2026?

Er zijn nu ongeveer 25 aanvragen in behandeling. Dit aantal zal in 2026 verder toenemen. De provincie weet pas hoeveel bedrijven echt meedoen als zij een aanvraag indienen. Daardoor is niet goed te voorspellen hoeveel werk erbij komt. Hiervoor is wellicht extra inzet van personeel en geld nodig.

4.4 Drainage en beregening

Voor elke nieuwe drainage of beregeningsput moet worden onderzocht wat de invloed is op Natura 2000-gebieden. In de beheerplannen van deze gebieden zijn onderzoeks-

5 Bescherming van diersoorten en faunabeheer

zones vastgesteld. Binnen deze zones moet extra worden gekeken naar verdroging van de natuur. Buiten deze zones zijn meestal geen effecten te verwachten. De natuurdoelanalyses laten zien dat verdroging een groot probleem is. Daarom mogen nu en in de toekomst geen nieuwe putten of drainages worden aangelegd binnen de onderzoekszones.

Wat betekent dit voor 2026?

In 2026 bekijken we opnieuw hoe we omgaan met beregeningsputten en drainages.

4.5 Gewasbeschermingsmiddelen

Op 2 april 2025 heeft de RvS bepaald dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, bijvoorbeeld in de lilieteelt, niet meer zonder ecologische toets mag plaatsvinden. Alleen als zeker is dat er geen nadelige effecten zijn op Natura 2000-gebieden, is geen vergunning nodig. In 2025 ontvingen wij handhavingsverzoeken. Het ging hierbij om bijna 300 percelen. In 2026 verwachten we er nog meer.

Wat betekent dit voor 2026?

Vanaf teeltjaar 2026 treden we handhavend op als gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt zonder voortoets, terwijl er wel risico's zijn voor Natura 2000-gebieden. We leggen dan bijvoorbeeld op basis van de Landelijke Handhavingsstrategie een last onder dwangsom op. Uitzonderingen zijn mogelijk, bijvoorbeeld als bewezen wordt dat er geen risicovolle stoffen worden gebruikt of als sprake is van één en hetzelfde project en al sinds de referentiedatum (tot 1994) bestaat.

Wat hebben we daarvoor nodig?

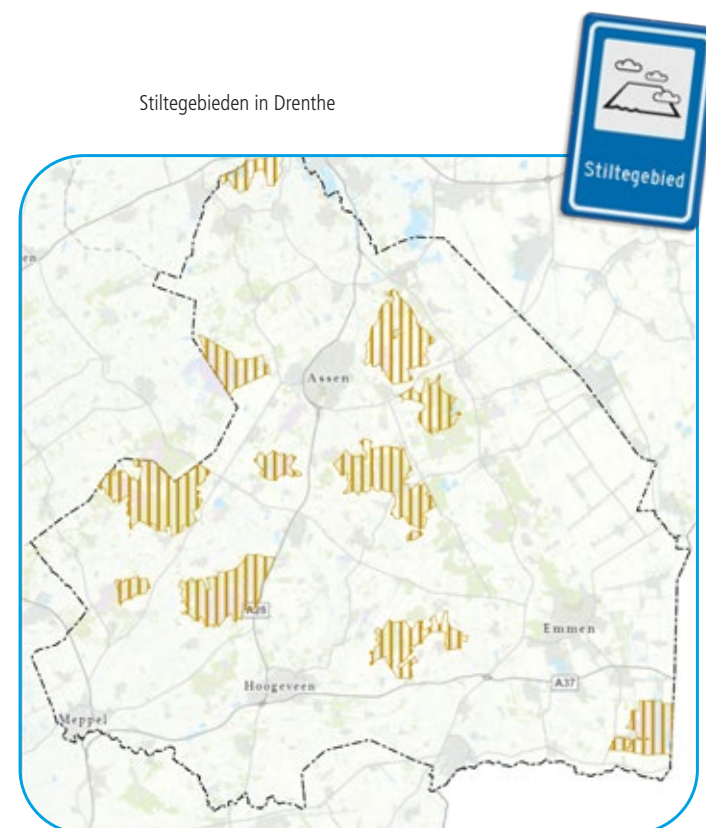
Omdat elk dossier anders is, kost de beoordeling veel tijd. We blijven de sector actief informeren over de plichten en moedigen ontwikkeling/gebruik van algemene ecologische toetsen aan, maar succes is niet gegarandeerd; bij uitblijven daarvan rust de bewijslast bij de teler.

4.6 Stiltegebieden

In Drenthe zijn 11 stiltegebieden aangewezen. Dit zijn vaak ook Natura 2000- of Natuur Netwerk Nederland-gebieden. In de Omgevingsverordening van de provincie staan regels om de stilte te beschermen. Die gelden bijvoorbeeld voor grote evenementen, motoractiviteiten buiten de weg en het gebruik van drones of modelvliegtuigen. Voor sommige activiteiten kan een vergunning worden verleend. In 2026 worden de grenzen van de stiltegebieden mogelijk aangepast.

Wat betekent dit voor 2026?

Bij de herziening van de grenzen denkt team VTH actief mee.

5.1 Soortenbescherming

Bij werkzaamheden moet rekening worden gehouden met beschermde planten en dieren. Zij mogen niet worden gedood en hun leefgebied mag niet worden vernietigd. Soms is een vergunning nodig om te kunnen starten met het werk.

Wat betekent dit voor 2026?

We verwachten geen grote veranderingen, maar wel meer aanvragen, onder andere voor kleine marterachtigen en de grote bosmuis. Deze soorten vragen nu al meer aandacht. Daarnaast blijft de roek een punt van zorg van gemeenten. Gemeenten kunnen zelf een roekenbeheerplan opstellen bij overlast. Op basis daarvan kunnen wij vervolgens een vergunning voor verstoring verlenen.

5.2 Soortenmanagementplannen (SMP) en pre-SMP's

Om woningen te isoleren zonder schade aan beschermde soorten zoals vleermuizen en huismussen, werken provincie en gemeenten met soortenmanagementplannen (SMP's) en pre-SMP's. Zo kan de gemeente de regie nemen en hoeft de bewoner minder onderzoek te laten doen. Een SMP brengt alle natuurwaarden in een gebied in kaart; het opstellen duurt ongeveer twee jaar. Een pre-SMP geldt ook twee jaar en maakt het mogelijk om alvast te starten met werkzaamheden. De pre-SMP werkwijze helpt bij het halen van de klimaatdoelen.

Wat betekent dit voor 2026?

In 2026 ondersteunen we gemeenten verder bij het opstellen van SMP's. Dit kost tijd en geld, mede door een tekort aan ecologen. De eerste twee gemeenten dienen waarschijnlijk eind 2025 of begin 2026 een SMP-vergunningsaanvraag in. Daarna volgen enkele gemeenten later dat jaar en in 2027. De rest sluit waarschijnlijk vanaf 2028 aan. Sinds maart 2025 geldt de nieuwe eDNA-regeling. Provincies waren hiertegen omdat deze zowel de NVI- als de pre-SMP-methodek ondermijnt: bij gebruik van de eDNA-regeling, kloppen de achterliggende berekeningen ecologisch en juridisch niet meer, ook niet onder een vergunning. Hierom is er in mei 2025 besloten om pre-SMP-vergunningen op te schorten. We verwachten dat hiervoor een oplossing komt, zodat we in 2026 weer pre-SMP-vergunningen kunnen verlenen. We hopen op een

oplossing vanuit het Rijk, maar als provincies gezamenlijk zijn we ook naar oplossingen aan het zoeken.

5.3 Wolven in Drenthe

Wolven leven sinds enkele jaren weer in Drenthe. In het Interprovinciaal Wolvenplan staat hoe de provincie omgaat met wolven en de schade die zij kunnen veroorzaken. Er zijn twee manieren om schade te beperken: door preventieve maatregelen te stimuleren en door schade te vergoeden als die toch ontstaat. Zo wordt het wolvenbeheer goed en evenwichtig uitgevoerd.

Wat betekent dit voor 2026?

Het is mogelijk dat in de komende jaren vergunningen nodig zijn voor het volgen of aversief conditioneren van wolven (afleren van gewenning aan mensen door wolven actief af te schrikken of weg te jagen). Dat vraagt extra inzet bij de vergunningverlening. Ook werkt de provincie aan een protocol voor het omgaan met incidenten met wolven. Hiervoor komt een piketteam, wat extra toezichtcapaciteit vraagt.

5.4 Faunabeheer

Faunabeheer richt zich op het voorkomen en beperken van schade door in het wild levende dieren. De provincie verleent hiervoor omgevingsvergunningen. De Faunabeheereenheid Drenthe (FBE) coördineert dit werk en kan machtigingen afgeven aan lokale Wildbeheereenheden (vrijwillige jagers). Wij houden toezicht op de uitvoering.

Wat betekent dit voor 2026?

In 2026 wordt een nieuw faunabeheerplan voor reeën opgesteld. Dat vraagt nauwe afstemming met de FBE en inzet bij vergunningverlening en toezicht. Door groeiende maatschappelijke aandacht en nieuwe rechtspraak komen er vaker bezwaren en beroepszaken, wat meer juridische ondersteuning vraagt. Mogelijk verandert in 2026 ook het landelijke stelsel voor jacht- en faunabeheer.

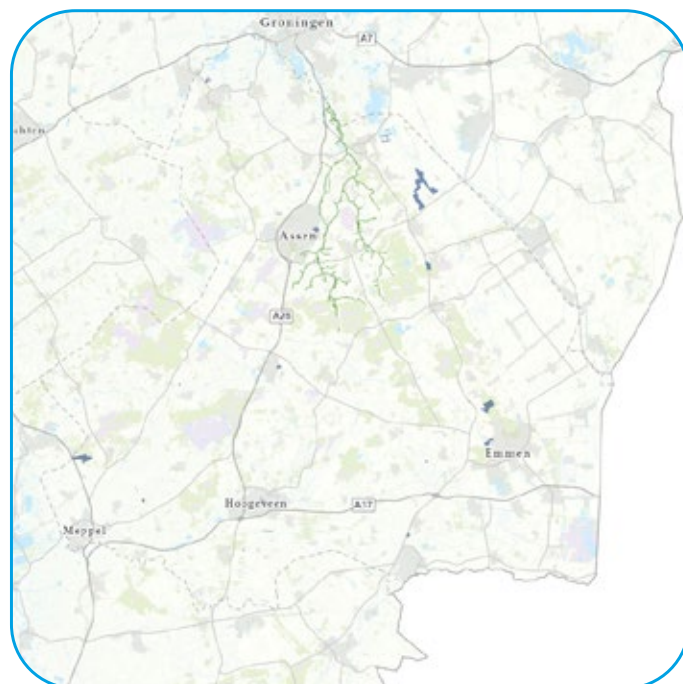
6 Bescherming van water

6.1 Onttrekking van grondwater

De provincie beslist over vergunningen voor het oppompen van grondwater. Dit geldt vooral voor grote hoeveelheden water, bijvoorbeeld voor drinkwater of voor bedrijven. Bij aanvragen letten we op de gevolgen voor de omgeving, zoals schade aan huizen, wegen of natuur.

Wat betekent dit voor 2026?

In 2026 verwachten we een aanvraag van WMD Drinkwater NV om meer water te mogen winnen bij Holtien. Ook ronden we een onderzoek af over een mogelijke uitbreiding bij Assen-Oost. Afhankelijk van het resultaat kan WMD daarvoor een vergunning aanvragen.

Alle drinkwaterwinningen in Drenthe

6.2 Bescherming van grondwater

In Drenthe zijn 19 gebieden aangewezen waar grondwater wordt beschermd. Dit water wordt gebruikt voor drinkwater. De drinkwaterbedrijven WMD drinkwater, Waterbedrijf Groningen en Vitens halen hier water uit. Een bijzondere status heeft het beschermingsgebied Drentsche Aa. Het water uit deze beek wordt door het Waterbedrijf

Groningen ook gebruikt voor het bereiden van drinkwater. In de Omgevingsverordening Drenthe zijn ter bescherming van deze gebieden regels opgenomen. Voor deze gebieden gelden speciale regels die in de Omgevingsverordening Drenthe staan. De provincie verleent vergunningen, houdt toezicht en grijpt in als regels niet worden nageleefd.

Grondwaterbeschermingsgebieden

Wat betekent dit voor 2026?

Voor 2026 zijn geen specifieke ontwikkelingen te benoemen.

6.3 Bescherming van zwemwater

De provincie wijst elk jaar de plassen aan waar veilig gezwommen kan worden. De waterkwaliteit van zwemplassen en zwembaden wordt regelmatig gecontroleerd.

Wat betekent dit voor 2026?

Sinds 2024 geldt de Omgevingswet. Zwembaden moeten voldoen aan de eisen van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Omdat dit niet overal lukt, is er een landelijke aanpak gemaakt. Badbeheerders moeten een plan maken met maatregelen. Een groep deskundigen onderzoekt hoe zwembaden technisch aan de eisen kunnen voldoen. Ook in 2026 volgen we deze landelijke aanpak en wachten we de resultaten af.

6.4 Vaarverbod Drentsche Aa

In de Drentsche Aa mag niet gevaren worden om de natuur te beschermen. Alleen voor onderzoek kan een vergunning worden gegeven. Een kanoverhuurbedrijf mag nog beperkt varen op basis van oude afspraken. Wij houden toezicht op het vaarverbod.

Wat betekent dit voor 2026?

Voor 2026 zijn geen specifieke ontwikkelingen te benoemen.

6.5 Toezicht ligplaatsen

In de winter moeten de vaarwegen vrij blijven van boten, omdat bruggen en sluizen dan dicht zijn. De provincie controleert dat boten niet zonder toestemming blijven liggen.

Wat betekent dit voor 2026?

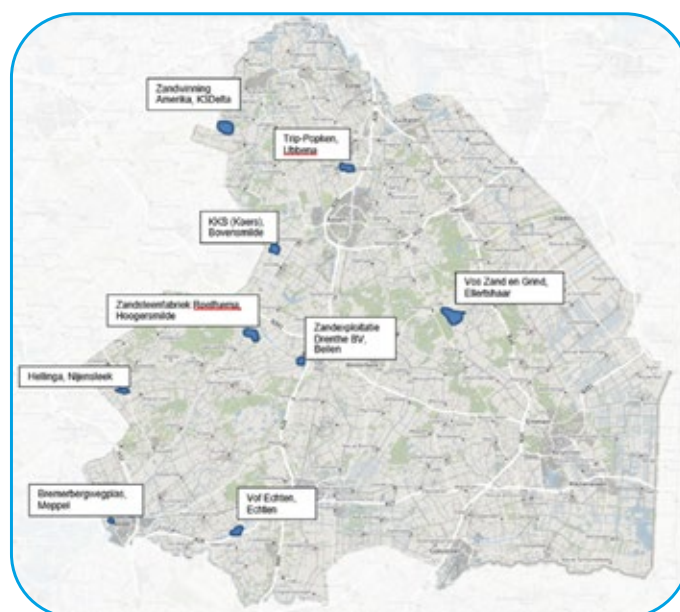
Vanaf eind 2025 geldt een nieuwe winterstallingsperiode: van 1 oktober tot 1 mei. Dit betekent dat we mogelijk vaker moeten controleren. Deze afspraken zorgen ervoor dat het water in Drenthe goed wordt beschermd en gebruikt.

7 Overige werkzaamheden

7.1 Bescherming van de bodem

In Drenthe wordt op zeven plekken grootschalig zand gewonnen. De provincie houdt hierbij toezicht en verleent vergunningen. Naast de grote zandwinningen zijn er ook kleinere projecten, de zogenaamde 'functionele ontgroningen'. Deze hebben een ander doel dan zandwinning, zoals het graven van vijvers, het verbeteren van landbouwgrond of het aanleggen van natuur.

Zandwinningen

Wat betekent dit voor 2026?

In 2026 verwachten we twee aanvragen voor uitbreiding van bestaande zandwinningen: één in Echten en één in Ellertshaar.

- de uitbreiding in Echten beslaat ongeveer 65 hectare.
- de uitbreiding in Ellertshaar betreft 25 hectare en een verdere verdieping van de bestaande zandplas.

Bij Ellertshaar is de provincie coördinerend bevoegd gezag (regievoerder). In Echten kiezen de betrokken partijen – initiatiefnemer, gemeente en provincie – voor een andere werkwijze. Door de stikstofproblematiek kunnen er vertragingen optreden. Beide uitbreidingen zijn zo groot dat een milieueffectrapportage (MER) verplicht is. Daarnaast behandelen we ook weer diverse vergunningen en meldingen voor kleinere, functionele ontgroningen.

7.2 Bescherming van houtopstanden

Wij zijn verantwoordelijk voor het ontvangen en beoordelen van meldingen over het vellen van houtopstanden, en voor de naleving van de herplantplicht. Wij hebben regels gesteld in de omgevingsverordening die nadere eisen bevatten over meldingen, herplanting en uitzonderingen. Na kap geldt een herplantplicht binnen een vastgestelde termijn, evenals een specifieke zorgplicht om aantasting van natuur- en landschapswaarden te voorkomen. Hierop wordt door ons toezicht uitgevoerd.

Wat betekent dit voor 2026?

We verbeteren de manier waarop we kapmeldingen beoordelen en controleren. Het doel is een duidelijker en efficiënter proces. Hiervoor gebruiken we checklists, die we regelmatig bijwerken om de beoordeling volledig en zorgvuldig te houden.

Daarnaast versterken we het toezicht. We onderzoeken een systeem waarmee we kunnen zien waar landschapselementen, zoals houtwallen en bosjes, zijn verdwenen. Zo kunnen we illegale kap beter opsporen, al betekent dat mogelijk meer werk voor toezichthouders.

In 2026 wordt voorgesteld de provinciale omgevingsverordening aan te passen. Deze wijziging heeft gevolgen voor de beoordeling van kapmeldingen en het opstellen van maatwerkvoorschriften. Onze werkwijze wordt hierop aangepast.

7.3 Luchtvaart

Op grond van de Wet luchtvaart zijn wij verantwoordelijk voor aanvragen van Luchthavenregelingen en Luchthavenbesluiten. De taken voor het verlenen van ontheffingen voor Tijdelijk en Uitzonderlijk Gebruik (TUG), bijvoorbeeld voor tijdelijk starten of landen van vliegtuigen en het toezicht op deze ontheffingen en de bestaande luchthavenregelingen/besluiten is belegd bij de Omgevingsdienst Drenthe.

Wat betekent dit voor 2026?

In 2026 bekijken en actualiseren we de samenwerking met het betrokken beleidsthema en de Omgevingsdienst Drenthe. Daarnaast starten we met het herzien van het provinciale uitvoeringskader voor luchtvaart.

8 Samenwerking met VTH

Onze werkzaamheden raken meerdere projecten en beleidsprogramma's. Hieronder staat een overzicht van de belangrijkste raakvlakken en wat dit betekent voor onze werkzaamheden.

Actieprogramma Netcongestie Drenthe

Doel van dit programma is om het elektriciteitsnet klaar te maken voor de toekomst. Binnen de pijler Sneller Bouwen hebben wij een rol bij:

- vergunningen voor energie-infrastructuur, zoals transformatorstations;
- ondergrondse kabels en leidingen (vergunning- en meldplicht);
- verbetering en standaardisering van vergunningprocedures, samen met de Omgevingsdienst Drenthe;
- toezicht op de naleving van vergunningen tijdens de bouwfase.

Actualisatie beheerplannen Natura 2000

De provincie werkt aan nieuwe beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden. Wij denken mee over de inhoud en uitvoerbaarheid van deze plannen.

Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe (TLGD)

Met het TLGD wil de provincie zorgen voor een toekomstbestendig en gezond landelijk gebied. Dit vraagt om aanpassingen vanwege klimaatverandering en druk op de natuur. Belangrijke doelen zijn:

- vergunningverlening weer op gang brengen;
- versterken van de landbouwstructuur;
- realiseren van water- en natuurdoelen tot 2030.

Het TLGD wordt naar verwachting in 2026 vastgesteld. Geborgde maatregelen worden uitgewerkt om weer te komen tot vergunningverlening. Welke maatregelen dat zijn is nog onderwerp van gesprek en moet nog nader bestuurlijke besluitvorming over plaatsvinden. De aanpak van het programma wordt thematisch uitgewerkt in bouwstenen, o.a. voor VTH, natuur en landbouw. Naar verwachting betekent dit wel fors extra capaciteit voor VTH, vooral op het gebied van advisering, mogelijk aanpassingen in vergunningen en inzetten op intrekingsbeleid. Hiervoor is toezicht essentieel.

Uitvoeringsprogramma Oppervlaktewaterwinning Drentsche Aa (UPDA)

In dit programma is afgesproken dat toezicht en handhaving in deze gebieden wordt versterkt. Doelen zijn:

- betere samenwerking tussen toezichthouders;
- gebruik van een gezamenlijke risicokaart;
- bundeling of uitbreiding van toezichtcapaciteit.

Meer toezicht leidt naar verwachting tot beter naleefgedrag en voorkomt overtredingen. Tegelijk kan dit zorgen voor meer vergunningaanvragen, wat invloed heeft op de prioritering van ons werk.

Conclusie

Het team VTH beschikt over een solide basis voor uitvoering van haar VTH-taken, maar staat onder druk door complexe wetgeving, beperkte capaciteit en voortdurende veranderingen in landelijke regelgeving. Vooral stikstofdossiers, soortenbescherming en toezicht in het buitengebied vragen structurele versterking. De focus ligt op samenwerking, kwaliteitsborging en adaptief werken om de ambities van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving te realiseren.